

„Hrát historickou postavu, kterou si ještě mnoho lidí pamatuje je poměrně velká zodpovědnost. Velmi obtížné bylo najít podobný herecký styl, jako měla ona. Úplně nejdůležitější součástí přípravy pro mě byl rozhovor s Jiřím Štěpničkou, který trval několik hodin a ve kterém mi vyprávěl i o poměrně intimních aspektech života jeho maminky a za to jsem mu nesmírně vděčná,“ popisuje představitelka hlavní role **Zuzana Stivínová**.

Televizní film vykreslující na pozadí tragického osudu české herecké ikony dobu, kdy vyšetřovatelé Státní bezpečnosti byli neomezenými pány nad osudy lidí a ti, kteří se nepřidali k davu, byli ostrakizováni a ponižováni. Národ znal Jiřinu Štěpničkovou jako nezapomenutelnou Divou Báru i bláznivou Viktoru, objevila se ve více než padesáti filmech. Snímek *Past* se zaměří převážně na období její nezdařené emigrace na Západ, kam se chtěla vydat s malým synem Jiřím na pozvání režiséra Františka Čápa. Za dramatických okolností se ovšem přechod přes hranice nezdařil, sám převaděč byl agentem StB. Následný proces stál herečku osm let života ve vězení. Zrada kolegů z divadla, kteří ve formě petice požadovali pro Jiřinu ten nejvyšší trest, je také silným motivem filmu. Paralelní dějová linka vypráví osud mladého herce Oldřicha Švestky, který do divadla nastoupí těsně před Jiřininým pokusem překonat hranice. Další pohled diváka zavede do života estébáka Bohumila Doubka, který celý případ vyšetřuje a Jiřinu Štěpničkovou vyslýchá. *„Postava vyšetřovatele StB Doubka je pro herce zdánlivě velmi vděčnou rolí zruďného záporáka, ti se hrají skvěle. Ale tím, že příběh o paní Štěpničkové je skutečný, nechtěl jsem hrát jen dalšího zlého oplzlého estébáka. Chtěl jsem pochopit, jak je možné, že někdo byl schopný zničit té ženě život tím, že na ni ušil zločin, který nespáchala. Považoval ji opravdu za nepřítele? Věřil tak moc režimu? Nebo se ho i sám bál? Měl tak vymletou hlavu školeními a propagandou? Byl takový kariérista? Nevěřím, že tehdy byli lidé jiní než dnes. Ale doba jiná byla. A je dobré se k tomu vracet a přemýšlet nad tím. Protože dějiny se opakují,“* říká herec **Igor Orozovič**.

Režisér Viktor Polesný: Jiřího Štěpničku film dojal

Čím Vás oslovila kniha Jiřína Štěpničkovy, herečka v pasti?

My jsme se Šárkou Maixnerovou pracovali na jiném projektu, a jak jsme si tak v kavárně povídali, padla zmínka o té knize. Přečetl jsem si ji a hned jsem věděl, že by bylo dobré tento příběh zpracovat. Něco vím o tom, jak citlivé je to téma v Divadle Na Vinohradech.

Co pro Vás bylo ve vyprávění při psaní scénáře nejdůležitější?

Zachytit tu dobu a zachytit ji tak, aby to v něčem rezonovalo s naší skutečností. Lidi se moc nemění. Byla to doba řízené nenávisti a ta se čas od času ráda vrací.

Jiří Štěpnička sice odmítl číst scénář, ale projevil Vám důvěru. V čem Vám při natáčení pomohl?

Nejdřív jsem Jirkovi napsal dopis, plný omluv, úzkostí a obav z toho, že se bude dívat na svůj vlastní příběh. Jirka scénář číst odmítl, po několika stránkách – kde je popsán ten útěk, to musel odložit, protože ty vzpomínky pro něj byly bolestné. Známe se léta a on mi vyjádřil plnou důvěru. Ale po čase se se mnou sešel, dlouho jsme si povídali a hodně zajímavého jsem se dozvěděl. Dokonce mi nabídl ten batůžek, ve kterém ho máma na té hranici nesla. Nezanedbatelné bylo, že se s ním sešla i Zuzana Stivínová a to bylo pro nás hodně podnětné.

Pouštěl jste hotový film Jiřímu Štěpničkovi? Co na něj říkal?

Byl opravdu hodně dojatý.

Jaké období z života Jiříny Štěpničkové sledujete?

Padesátá léta. Ta doba procesů, byla strašná. Řádl prokurátor Urválek, řádili komunisté a lidé žili v permanentním strachu, který nám sem přivezli soudruzi ze Sovětského svazu. Byla to strašná doba a já bych byl nerad, kdyby se něco z toho vrátilo.

Ve filmu zachycujete několikrát i prostředí divadla. Přístupoval jste k zachycení divadelních představení a zkoušek jinak?

V Divadle na Vinohradech jsem režíroval, to prostředí dobře znám, zkoušky jsou pořád stejné. Dnes se naštěstí nemusí vše ideologicky zdůvodňovat.

Byly pro Vás při psaní důležitéjší faktické věci z historie, nebo osobní výpovědi Vašich starších kolegů?

Pár starších kolegů, kteří to prožili, jsem obvolal, ale už to nebylo přínosné. Už se jim to trochu plete, čas pracuje.

Jaká byla práce s Adamem Vojtkem hrajícím čtyřletého Jiřího Štěpničku?

Ten Adam je veselý a při tom strašně citlivý kluk. Teď chodí na judo, to já jsem dělal taky, takže jsme, při studiu jednotlivých chvatů, k sobě získali důvěru. Moc nám pomohla jeho krásná a trpělivá maminka Jovanka a také skutečnost, že jeho tátou je drsný rocker Pepa Vojtek. Geny se nezapřou. Dítě se nedá moc režírovat, buď to vypálí, nebo ne. Nesnáším ty zmanipulované dětské herce. Adam uměl texty, ale ne až zas tak dokonale. Když na něj mladý Heřmánek nastoupil, dost agresivně, dost ostře, skutečně propadl té atmosféře a byl naprosto autentický. Tyhle okamžiky se většinou nedají opakovat. První klapka a dost.

Zuzana Stivínová: Jsem ráda, že ten příběh jen hraju

Jak dlouho jste se na roli připravovala a jakým způsobem?

Vycházela jsem z dostupných materiálů, z knih a internetu, ale hlavním zdrojem byli pamětníci. Zejména Jiřiny vlastní syn Jiří, který mi věnoval svůj čas a zodpověděl jakoukoli moji otázku. To mi hodně pomohlo v rozhodování, jak se v některých situacích zachovat.

Kým pro Vás Jiřina Štěpničková byla?

Byla charakter! Cením si jejích postojů. Například si sama zlomila zdravou nohu, aby nemusela hrát v německém filmu. Byla velmi statečná!

Jaký moment z jejího příběhu pro Vás bylo nejtěžší zachytit?

Řekla bych, že asi nejtěžší bylo zachytit její návrat k filmu, protože jsem musela hrát herečku, která je jistě výborná, ale po dlouhé nucené pauze hraje „jinak“. Ne špatně, ale jakoby zastarale, prostě ta propast byla veliká...

Vypjatý převod přes hranice, drsné zacházení ve vězení nebo nekompromisní výslechy. Přemýšlela jste o vlastním chování, kdybyste se

ocitla v situaci nejen paní Štěpničkové, ale některé z hereček, kolegů z divadla?

Samozřejmě si člověk představuje, co by sám dělal. Měla jsem ještě možnost o tom mluvit s Vlastou Chramostovou a věřte mi, že radši tu dobu jenom hraju.

Past

námět: Šárka Maixnerová

scénář a režie: Viktor Polesný

dramaturgie: Helena Slavíková

kamera: David Ployhar

výtvarnice kostýmů: Ivana Brádková

architekt: Petr Fořt

hudba: Zdenek Merta

zvuk: Miroslav Hřebejk

střih: Lenka Polesná

výkonná producentka: Ilona Jirásková

kreativní producent: Jan Lekeš

hrají: Zuzana Stivínová, Igor Orozovič, Adam Vojtek, Daniel Bambas, Lenka Zahradnická a další

Kontakt pro média

Daniel Maršalík

Tel.: (+420) 261 137 521

Mob.: (+420) 606 464 922

daniel.marsalik@ceskatelevize.cz

Fotografie

<ftp://ceskatelevize.cz/>

pavel.kral@ceskatelevize.cz